

DE VOGELS

VAN DE

HAARLEMMERMEERPOLDER

Avifaunistisch Overzicht over de jaren 1966 t/m 1969.

Bewerkt en samengesteld door

P.H. Blekendaal.



The crow doth sings as sweetly as
the lark.
Shakespeare-"Merchant of Venice"

INLEIDING

Begin 1966 besloten J.H.L. Vermaas te Badhoevedorp en ondergeteekende hun belangstelling voor de vogels van de Haarlemmermeerpolder meer positieve gestalte te geven teneinde door middel van waarnemingen, tellingen en inventarisaties gedurende een aantal komende jaren, een avifaunistisch overzicht over bovenbedoeld gebied te kunnen publiceren.

Hun medewerking daartoe verleenden verder J. Reynders en L. Buurma uit Badhoevedorp en H.J. Bos, Hoofddorp.

Waardevol was ook de medewerking van Gemeente- en Polderbestuur door het verstrekken van inlichtingen; alsmede die van inwoners van de gemeente Haarlemmermeer, gegeven in de vorm van aanwijzingen over het voorkomen van vogelsoorten en het verlenen van toestemming tot het betreden van erven, tuinen, velden en boomgaarden tot het verrichten van waarnemingen.

Over de vogels in ons gebied bestond geen literatuur, waardoor het niet mogelijk was een "avifauna" het licht te doen zien. Dit onderzoek over vier jaren en het verslag daarover op de volgende pagina's heeft voor vogelwetenschap en -bescherming waarde indien een dergelijke studie wordt voortgezet of, na enige jaren, herhaald.

Ik hoop dat deze publicatie vooral bij de bewoners van de Haarlemmermeer niet alleen een gunstig onthaal doch ook bij een aantal jongeren weerklank vindt met het gevolg dat deze laatsten dit eenmaal begonnen mooie veldwerk overnemen of t.z.t. gaan beoefenen. Teneinde medegeïnteresseerden de gelegenheid te geven aanvullende gegevens, vermeende correcties, bewijzen van adhaesie of kritiek te zenden zijn hierna de adressen van de "Haarlemmermeer-vogelwerkgroep"-mensen vermeld.

P.H. Blekendaal

P.H. Blekendaal, Grasrijk 13'	Amsterdam,	tel.	020-192473
H.J. Bos, Tuinweg 99	Hoofddorp,	"	02503-6524
L. Buurma, Anjelierstraat 22	Badhoevedorp,	"	02968-3839
J. Reynders, Nieuwemeerdijk 382	"	"	02968-4268
J.H.L. Vermaas, " 230	"	"	02968-2386

HET GEBIED

De Haarlemmermeerpolder, vormende de gemeente Haarlemmermeer, is gelegen in het zuiden van de provincie Noordholland. De gemeentegrens, de ruim 60 KM-lange Ringvaart, maakt van Zwaanshoek t.o. Bennebroek zuidwaarts naar de Kaag en verder oostwaarts naar Leimuiderbrug deel uit van de provinciegrens met Zuidholland.

De polder, in 1852 drooggevalle, ligt 4 m. tot 4.75 m. onder de zeespiegel en is verdeeld in vier afdelingen t.w.: Vijfhuizen, Rijk, Beinsdorp en Burgerveen. De grenzen van die afdelingen worden gevormd door de Hoofdvaart die van gemaal Lijnden in het noordoosten tot gemaal Leeghwater in het zuidwesten loopt en door de Kruisweg die van het vroegere gemaal thans museum Cruquius in het noordwesten naar Aalsmeerderbrug in het zuidoosten leidt.

De oppervlakte van de Haarlemmermeerpolder bedraagt ca. 18.500 ha.

Van de dienst Openbare Werken van de Gemeente Haarlemmermeer mocht ik onderstaand overzicht betreffende het bodemgebruik ontvangen:

" cultuurgrond	pl.m.	14.598 ha.
loofhout	"	22 "
wegen buiten de bebouwde kom	"	423 "
riet en biezen	"	1 "
wateren, breder dan 6 m. zoals		
o.a. Hoofd- en Ringvaart	"	355 "
parken	"	115 "
vliegveld (waarvan ongeveer 2/3		
gedeelte agrarisch gebruikt wordt)	"	1.700 "
bebouwd oppervlak (dorpen)	"	1.309 "

totaal pl.m. 18.523 ha.

De cultuurgrond 14.598 ha. kan verdeeld worden in:

akkerbouw	83.7 %
grasland	11.7 %
tuinbouw (open grond)	4.2 %
tuinbouw (glasteelt)	0.4 %

Van de 4.2 % tuinbouw (open grond), welk percentage overeenkomt met $4,2 \times 145,98 = 613$ ha., bleek (in 1967) 158 ha. fruitkwekerijen te zijn en 4 ha. boomkwekerijen. "

Grasland wordt hoofdzakelijk aangetroffen in de afdeling Vijfhuizen

waar eveneens, nabij het dorp van die naam, de nog in bedrijf zijnde reeds op kaarten van omstreeks 1600 voorkomende eendekooi is gelegen.

De gebiedsbeschrijving zou niet volledig zijn indien geen aparte vermelding gemaakt werd van de zandwinplaatsen, die zo frequent in de tekst voorkomen dat tot een drietal afkortingen t.w. ZPVH, ZPBD en ZPNM werd overgegaan.

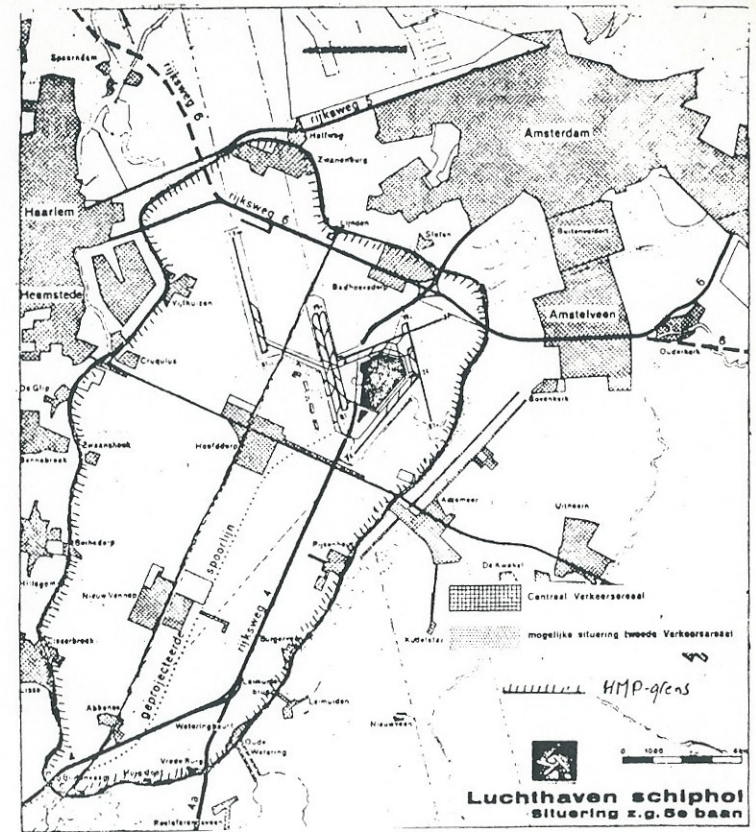
Bij de aanvang van het onderzoek bevonden zich in het noordoostelijk gedeelte van de polder, t.w. bij Vijfhuizen, Badhoevedorp en Nieuwemeer, drie zandwinplaatsen waar ten behoeve van utiliteitswerken tot een diepte van ca. 30 m. het onder de kleilaag gelegen zand werd of wordt gewonnen. De drie percelen, variërend van 20 tot 40 ha., zijn omgeven door een vrij hoge dijk en verkeren dan in diverse stadia. "Zandput" Vijfhuizen is en zandput Badhoevedorp wordt dan volgespoten met Noordzeekanaalbagger, terwijl zandput Nieuwemeer ook nu nog, november 1969, een binnenmeer is.

De zandput Vijfhuizen, nu weer herschapen in cultuurgrond, leverde in 1966 en 1967 soorten op die, normaliter, in de Haarlemmermeerpolder niet zouden zijn voorgekomen. In de daarop volgende jaren herhaalde dit zich, zij het in mindere mate, in de in successie jongere zandput Badhoevedorp.

Het nu nog aanwezig zijn van soortgelijke of soortgelijkkomende gebieden, alsmede de in de loop der volgende jaren uit te voeren werken met de daaraan verbonden grondverplaatsingen garandeert m.i. de continuïteit van het voorkomen van de hierna vermelde "opsputveld-vogelsoorten".

Buiten de Ringvaart liggen een aantal aangrenzende gebieden die al naar gelang hun structuur hun invloed op de vogelstand in de Haarlemmermeerpolder uitoefenen, nl.: langs het westen de binnenduinderand van Zuid-Kennemerland, in het noorden de opsputvelden van Houtrak-, Spieringhornerbinnen- en IJpolder, in het oosten het Nieuwe Meer, het Amsterdamse Bos en de Oosteinder Poel en verder naar het zuiden de Westeinderplas en de waterrijke polders tot en met de Kaag.

Waar nodig wordt in de tekst van het randgebied-effect gewag gemaakt.



De HAARLEMMERMEERPOLDER

Het Schiphol zoals het voor het grootste deel gepland is en kan uitgroeien tot het eind van deze eeuw, maar dan ingepast in de situatie van vandaag.

DE VOGELS

Het aantal vogelsoorten, in ons gebied gedurende het onderzoek waargenomen, bedraagt 155. Dit is ca. 2/3 van het aantal in ons land voorkomende vogelsoorten.

De soortenlijst is als volgt samengesteld:

broedvogels	67 soorten
jaarvogels-niet-broedvogel	6 "
doortrekkers en/of wintergasten	34 "
onregelmatige gasten	5 "
1 tot 5 x waargenomen soorten	43 "

totaal 155 soorten

met een jaargemiddelde van 111.

De status broedvogel is slechts dan aan de soort toegekend indien door middel van het herhaaldelijk tellen van zingende mannetjes in de prae-broedtijd, gevolgd door waarnemingen van broedzorgvormen, het broeden kon worden vastgesteld. Slechts in gevallen waarin dit zonder mogelijk nadeel voor het broedsel kon worden verricht werden bewoonde nesten geteld.

Ofschoon er zonder vergelijkingsmateriaal i.c. gegevens over vroegere jaren en, mede gelet op de betrekkelijk korte duur van het onderzoek, over de dynamiek van de vogelpopulatie geen conclusie kan worden getrokken is er te dien aanzien beslist geen reden tot juichen.

De toename als broedvogel van Kuifeend, Turkse Tortel en Putter vormt allermint een compensatie voor het verdwijnen van Holenduif, Tortelduif en Grasmus en het überhaupt veel minder voorkomen van Roofvogels en Uilen.

Een apart woord van vermelding verdient in dit verband de Geelgors (*Emberiza citrinella*-Linnaeus).

In "het Vogeljaar", tijdschrift voor vogelstudie en vogelbescherming, officieel orgaan van o.a. de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels, 14e jaargang no. 1 van maart 1966, claimt de Vogelwerkgroep Haarlem de afdelingen Vijfhuizen en Beinsdorp van de Haarlemmermeerpolder tot haar arbeidsterrein in een overigens voortreffelijke avifauna van de vogels van Zuid-Kennemerland. In de respectabele lijst van 288 waargenomen soorten wordt ons gebied echter met slechts 5 vermeldingen niet alleen stiefkinderlijk be-deeld maar wordt bovendien de Geelgors voor de Haarlemmermeer vrij

algemeen genoemd.

In het kader van een landelijk broedvogelonderzoek naar deze soort met als bewerker J. Reynders werd echter in 1966 en 1967 mede door A.N. Swart het absolute niet-voorkomen als broedvogel van de Geelgors in ons gebied vastgesteld; erger nog, de soort werd gedurende het gehele onderzoek nimmer waargenomen.

Om betreffende een gebied waar luchtvaart en landbouw de scharnieren zijn waar het bestel om draait over vogelbescherming te schrijven, is geen gemakkelijke opgave.

Het is, gelet op de averij als gevolg van vogelaanvaringen, begrijpelijk dat de luchthavendirectie zoekt naar middelen de vogels van Schiphol te weren.

Gezien het niet-onaanzienlijke soorten- en vogelaantal dat op het vliegveld broedt maar gelet, veel meer, op de nimmer-aflatende vogelverplaatsingen door de lucht, ook over Schiphol, als trek, slaap- en fourageervluchten geef ik echter geen enkele luchthaven ook maar de geringste kans de vogels hun oudere rechten op het luchtruim te ontnemen.

Ook landbouw en fruitteilerij hebben zo hun bezwaren tegen de aanwezigheid van bepaalde vogelsoorten en de aantallen daarvan in bepaalde tijden van het jaar. Ik schrijf "landbouw en fruitteilerij" en niet "landbouwers en fruittelers" want velen van hen in ons gebied dragen de vogels een warm of in elk geval een hart toe.

Er is door het gebruik van insecticiden en onkruidbespuiting schade toegebracht aan de vogelstand.

Het verbod voor het toepassen van zaaizaadontsmettingsmiddelen als de gechloreerde koolwaterstoffen aldrin, dieldrin en heptachloor behoort m.i. niet alleen voor het voorjaar te gelden, terwijl ook het gebruik van methykwikverbindingen door de minister van Landbouw en Visserij behoort te worden verboden.

Getracht wordt verder, door het zoeken naar en het propageren van zuiver-biologische bestrijdingsmethoden en het plaatsen van nestkasten een verdere teruggang van de vogelstand te voorkomen.

Jaarvogel : een vogel welke als soort gedurende het gehele jaar in de HMP aanwezig is;
 Broedvogel : een soort die ieder jaar in de HMP broedt;
 Onregelmatige broedvogel: een soort die niet ieder jaar in de HMP broedt;
 Zomergast : een vogel die in de broedtijd in de HMP aanwezig is maar daar niet broedt;
 Wintergast : een vogel die in de winter in de HMP aanwezig is;
 Doortrekker: een soort die ieder jaar in de HMP in de trektijd wordt gezien;
 Onregelmatige gast: een soort die niet ieder jaar in de HMP wordt gezien.

Broedvogels:

zeer schaars:	1 - 10	broedparen
schaars:	10 - 25	"
vrij schaars:	25 - 50	"
vrij talrijk:	50 - 100	"
talrijk:	100 - 250	"
zeer talrijk:	meer dan 250	"

Niet-broedvogels:

in zeer klein aantal:	1 - 10	exemplaren
in klein aantal:	10 - 50	"
in vrij klein aantal:	50 - 250	"
in vrij groot aantal:	250 - 1500	"
in groot aantal:	1500 - 10000	"
in zeer groot aantal:	meer dan 10000	"

HMP = Haarlemmermeerpolder
 ZPVH = Zandput Vijfhuizen
 ZPBD = Zandput Badhoevedorp
 ZPNM = Zandput Nieuwemeer

m. = man
 vr. = vrouw
 adult = volwassen
 juveniel = jong
 pullus, pulli = nestjong(en)

FUUT - Podiceps cristatus (Linnaeus)

Jaarvogel. Zeer schaarse broedvogel.
 Wordt het gehele jaar in klein aantal gezien in de Ringvaart, voornamelijk waar deze met de broed- en overwinteringsgebieden als het Nieuwe Meer, de Westeinderplas, Hanepoel en Buitenliede in verbinding staat. 's-Winters in ZPNM tot 10 exemplaren.
 Van deze soort wordt in ons gebied normaliter geen trek geconstateerd doch op 7, 8 en 9 april 1969 verbleven er in los troepverband in ZPNM resp. 56, 27 en 14 exemplaren. Twee uit dit bezoek resulterende broedgevallen aldaar werden verstoord.

ROODHALSFUUT - Podiceps griseigena (Boddaert)

Eén waarneming:
 23 febr. 1969, 3 exemplaren tezamen in Ringvaart Leimuiderdijk, grenzend aan geheel toegevroren Westeinderplas.

KUIFDUIKER - Podiceps auritus (Linnaeus)

Eén waarneming: 20 nov. 1966, 1 exemplaar ZPVH.

GEOORDE FUUT - Podiceps nigricollis (Brehm)

Onregelmatige gast.
 Van 21 aug. tot 12 okt. 1966, op 8 data, tot 4 exemplaren ZPVH.
 Op 18 febr. en 9 mrt. 1969, 1 exemplaar ZPNM.

DODAARS - Podiceps ruficollis (Pallas)

Doortrekker en wintergast in klein aantal (winter 1968/69 ca. 50 exemplaren) van begin augustus tot medio april.
 Komt voor in Hoofd- en Ringvaart en tochten, alsmede in overige binnenwateren met minimale duikdiepte van 20 cm.

REIGERS EN ROERDOMPEN - Ardeidae

BLAUWE REIGER - Ardea cinerea (Linnaeus)

Jaarvogel. Wordt het gehele jaar in klein aantal (23 febr. 1969: 22 exemplaren afdelingen Rijk en Burgerveen) gezien in de gehele polder.

PURPERREIGER - *Ardea purpurea* (Linnaeus)

Onregelmatige gast.

Werd slechts enkele malen (in augustus 1967 en 1969) waargenomen in de afdelingen Rijk en Burgerveen.

KLEINE ZILVERREIGER - *Egretta garzetta* (Linnaeus)

Twee waarnemingen: 6 en 13 juni 1967, 1 exemplaar ZPVH.

ROERDOMP - *Botaurus stellaris* (Linnaeus)

Twee waarnemingen: 13 jan. 1968, 1 exemplaar Hoofddorpse Bos in boom bij vijver, languit liggend op tak; 5 jan. 1969, 1 exemplaar bij ZPNM, goed vliegend over Rijksweg 6 gelegen Zandreservoir Schipholweg.

(N.B. Op 4 jan. 1969 wordt een exemplaar waargenomen, dat over het Koenenbos in het Amsterdamse Bos aan het Nieuwe Meer vliegt).

OOIEVAARS - Ciconiidae

OOIEVAAR - *Ciconia ciconia* (Linnaeus)

Eén waarneming: 20 april 1969, 1 exemplaar vliegend over Nieuw Vennep.

ZWARTE OOIEVAAR - *Ciconia nigra* (Linnaeus)

Eén waarneming: 16 sept. 1968, 1 exemplaar bij Nieuw Vennep. (N.B. Op 30 juli en op 6 data in augustus van dat jaar wordt, steeds één exemplaar, gezien van Noord-Beveland tot den Helder, op 11 sept. in Deventer).

LEPELAARS - Plataleidae

LEPELAAR - *Platalea leucorodia* (Linnaeus)

Onregelmatige zomergast. Van begin juni tot eind augustus 1966 op 8 waarnemingsdata 1 exemplaar, eenmaal 3 exemplaren ZPVH.

EENDEN, GANZEN en ZWANEN - Anatidae

WILDE EEND - *Anas platyrhynchos* (Linnaeus)

Jaarvogel. Zeer talrijke broedvogel. Doortrekker en wintergast in zeer groot aantal.

In de nazomer, herfst en winter zien wij van deze soort massaal fourageervluchten, nl. in de avond polderinwaarts, gevolgd door, in de ochtend, slaapvluchten naar omliggende gebieden zoals Amsterdamse Bos, Vondelpark en vele andere.

WINTERTALING - *Anas crecca* (Linnaeus)

Doortrekker in groot aantal van begin augustus tot eind november (20 nov. 1966: 2000 exemplaren ZPVH) en van medio februari tot in april in vrij klein aantal.

Wintergast, in open winters, in vrij klein aantal.

ZOMERTALING - *Anas querquedula* (Linnaeus)

Doortrekker in vrij groot aantal op najaarstrek van begin augustus tot begin oktober.

Enkele voorjaarswaarnemingen in de afdeling Vijfhuizen.

KRAKEEND - *Anas strepera* (Linnaeus)

Eén waarneming: 2 maart 1969, 1 paar Ringvaart - Cruquiusdijk.

SMIENT - *Anas penelope* (Linnaeus)

Doortrekker en wintergast in vrij klein aantal van begin september tot begin april.

Maximum aantal 300 exemplaren medio nov. 1966 ZPVH.

PIJLSTAART - *Anas acuta* (Linnaeus)

Doortrekker en wintergast in zeer klein aantal van medio oktober tot begin april.

SLOBEEND - *Anas clypeata* (Linnaeus)

Zeer schaarse broedvogel in de afdeling Vijfhuizen. Doortrekker in vrij groot aantal van begin augustus tot eind november en, in mindere mate, in maart en april.

Naast vele andere zomerwaarnemingen troepen van 100 exemplaren op 3 data in juni 1967 ZPVH.

TOPPEREEND - *Aythya marila* (Linnaeus)

Vijf waarnemingen:

25 jan. 1966	1 exemplaar	vr.	Ringvaart Nieuwemeerdijk;
8 apr. 1967	1	"	vr. ZPVH;
11 feb. 1968	1	"	vr. Ringvaart Schipholdijk;
26 dec. 1969	1	"	m. " Nieuwemeerdijk;
29 dec. 1969	1	"	vr. " Schipholdijk.

KUIFEEND - *Aythya fuligula* (Linnaeus)

Jaarvogel. Vrij talrijke en in de gehele polder in aantal toenemen de broedvogel. Doortrekker en wintergast in vrij groot aantal van augustus tot april.
Deze soort vertoont overigens uitgesproken vorstverplaatsingen, hetgeen uit wintertellingen blijkt.

TAFELEEND - *Aythya ferina* (Linnaeus)

Jaarvogel. Doortrekker in vrij klein aantal van medio augustus tot eind oktober en in maart en april.
Wintergast in klein aantal. Komt, evenals de vorige soort, bij harde hoge wind, van het Nieuwe Meer in de beschutte Ringvaart ten Z.W. van het Amsterdamse Bos.
Zomergast in klein aantal: juni 1967 tot 60 ex. m. m. ZPVH.

BRILDUIKER - *Bucephala clangula* (Linnaeus)

Onregelmatige zeer schaarse wintergast in januari en februari en doortrekker in maart in zeer klein aantal, allen in vrouwelijk of juveniel kleeft.

ZWARTE ZEEEEND - *Melanitta nigra* (Linnaeus)

Eén waarneming: 25 dec. 1967, 1 exemplaar vr. Ringvaart Nieuwemeerdijk.

GROTE ZAAGBEK - *Mergus merganser* (Linnaeus)

Wintergast in zeer klein aantal in Ringvaart Nieuwemeer- en Leimuiderdijk en in ZPNM.

MIDDELSTE ZAAGBEK - *Mergus serrator* (Linnaeus)

Eén waarneming: 22 jan. 1966, 3 exemplaren vr. vr. , Ringvaart Nieuwemeerdijk.

BERGEEND - *Tadorna tadorna* (Linnaeus)

Schaarse broedvogel in 1966 en 1967 in de ZPVH.
Grootste aantal aldaar op 19 juni 1967: 93 adulten, alsmede 17 pul-
li van drie verschillende leeftijden.
In 1968 in maart en april tot 25 exemplaren ZPBD.
In het voorjaar van 1969 slechts enkele waarnemingen in de afdeling
Vijfhuizen.
Wintergast in zeer klein aantal.

Grauwe ganssoorten.

Gedurende het winterhalfjaar (oktober t/m maart) worden in ons ge-
bied geregeld troepen overvliegende grauwegekleurde ganzen waargeno-
men.
Bij grote vlieghoogte is soort-identificatie vrijwel onmogelijk en
dit temeer als ook de voortgebrachte geluiden niet vernomen kunnen
worden.

In "de Levende Natuur" van april 1964 in een verzoek om medewerking
betreffende het voorkomen van de Kolgans in West-Europa schrijven
Philippona en Mulder: "ook waarnemingen van niet-geïdentificeerde
ganzen zijn bruikbaar, omdat de meeste overvliegende ganzen toch
Kolgans zijn".

Dit laatste is voor ons beslissend geweest bij het beschrijven van
de status van de volgende twee soorten.

GRAUWE GANS - *Anser anser* (Linnaeus)

Gedurende gehele maand oktober 1966: 7 adulte en 3 juveliele exem-
plaren in de ZPVH.

KOLGANS - *Anser albifrons* (Scopoli)

Doortrekker in vrij groot aantal, voornamelijk in de maanden decem-
ber, januari en februari.
In eerstgenoemde maand is de trek hoofdzakelijk zuid- of zuidwest-
gericht en vindt in de namiddag plaats, terwijl daarna de trekrich-
ting noord of noordoost is en het altijd indrukwekkend blijvende
gebeuren zich in de vroege ochtenduren voltrekt.

BRANDGANS - *Branta leucopsis* (Bechstein)

Eén waarneming: 21 mei 1966, 1 exemplaar ZPBD.

KNOBBELZWAAN - Cygnus olor (Gmelin)

Van deze soort worden gedurende het gehele jaar doch voornamelijk in de wintermaanden steeds niet meer dan twee gezamenlijk vliegende exemplaren waargenomen.

Aangenomen moet worden dat dit gedeeltelijk verwilderde tamme vogels betreft.

KLEINE ZWAAN - Cygnus bewickii (Yarrell)

Twee waarnemingen:

24 okt. 1968, troepje van 15 exemplaren, laag-overvliegend Schiphol-Oost, richting zuidwest;

14 febr. 1969, troepje van 10 exemplaren, idem.

BUIZERDEN, HAVIKEN en KIEKENDIEVEN - Accipitridae

BUIZERD - Buteo buteo (Linnaeus)

Doortrekker en wintergast in zeer klein aantal.

In febr. 1967 wordt een dood exemplaar vr. gevonden in het Hoofddorpse Bos.

Doodsoorzaak: vergiftiging door insecticiden.

RUIGPOOTBUIZERD - Buteo lagopus (Pontoppidan)

Op 22 febr. 1969 wordt een dood exemplaar gevonden in een boomgaard aan de IJweg.

Doodsoorzaak: ~~nog in onderzoek~~, *vergiftiging met diëtern.*

SPERWER - Accipiter nisus (Linnaeus)

Eén waarneming: 11 sept. 1966, 1 exemplaar bij Fort Vijfhuizen.

BRUINE KIEKENDIEF - Circus aeruginosus (Linnaeus)

Doortrekker in zeer klein aantal in augustus en september.

VALKEN - Falconidae

BOOMVALK - Falco subbuteo (Linnaeus)

Najaarstrekwaarneming: 18 sept. 1966, 1 exemplaar bij Nieuw Vennepe;
Voorjaarstrekwaarneming: 27 apr. 1969, 1 exemplaar bij Vijfhuizen;

Voorts enkele zomerwaarnemingen:

13 juni 1966, 1 exemplaar boven Schiphol-Oost;

eind mei en 20 juni 1967, 1 exemplaar boven Hoofddorpse Bos.

TORENVALK - Falco tinnunculus (Linnaeus)

Jaarvogel. Wordt het gehele jaar in de gehele polder in zeer klein aantal gezien.

Zeer schaarse broedvogel.

Doortrekker en wintergast in zeer klein aantal.

PATRIJZEN, KWARTELS en FAZANTEN - Phasianidae

PATRIJS - Perdix perdix (Linnaeus)

Jaarvogel. Talrijke broedvogel. Wintervogel in vrij groot aantal. Bij een telling op 19 febr. 1969 in de afdelingen Rijk en Burgerveen, d.i. de halve polder, werden door ons ca. 250 exemplaren waargenomen in koppelverband; van eind februari af worden uitsluitend paren gezien.

FAZANT - Phasianus colchicus (Linnaeus)

Jaarvogel. Vrij talrijke broedvogel o.a. in Eendenkooi Vijfhuizen, boomgaarden en jonge aanplant (Schiphol-Centrum). Wintervogel in vrij klein doch toenemend aantal.

RALLEN en BLESCHOENDERS - Rallidae

WATERRAL - Rallus aquaticus (Linnaeus)

Wintergast in zeer klein aantal.

PORSELEINHOEN - Porzana porzana (Linnaeus)

Eén waarneming: 4 sept. 1968, minstens 3 exemplaren ZPBD.

WATERHOEN - Gallinula chloropus (Linnaeus)

Jaarvogel. Talrijke broedvogel door de gehele polder. Van medio september tot medio april concentraties tot 60 exemplaren in herenkampen, boomgaarden en Eendenkooi en in mindere mate op enkele andere plaatsen.

Komt bij aanhoudende sneeuwval en vorst tot bij de huizen en wijkt dan uit naar de open Ringvaart.

MEERKOET - *Fulica atra* (Linnaeus)

Jaarvogel. Talrijke broedvogel van Hoofd-, Ring- en Genievaarten, tochten en andere, enigszins ruime binnenwateren. Doortrekker en wintervogel in zeer groot aantal, voornamelijk in de Ringvaart doch tijdens vorst ook in andere open binnenwateren als ZPNM. Onmiddellijk na dooi fourageren zij in grote troepen op de aan Ringvaart gelegen weilanden.

SCHOLEKSTERS - Haematopodidae

SCHOLEKSTER - *Haematopus ostralegus* (Linnaeus)

Vrij talrijke broedvogel in ca. 60 paren, waarvan 1/3 in de afdeling Vijfhuizen.

Indien geschikte terreinen, bijv. met plassen bedekte opspuiterreinen aanwezig zijn, doortrekker in vrij groot aantal van medio augustus tot eind oktober. Doortrekker in maart en april in vrij klein aantal.

Enkele februari-waarnemingen in 1967.

PLEVIEREN - Charadriidae

KIEVIT - *Vanellus vanellus* (Linnaeus)

Zeer talrijke broedvogel.

In 1969 werd door ons het aantal broedparen vastgesteld op ca.

300, t.w. afdeling Vijfhuizen	75	broedparen
" Rijk	55	"
" Beinsdorp	90	"
" Burgerveen	70	"
	290	"

Doortrekker in zeer groot aantal van eind juli tot eind november en in maart.

In vrij klein aantal aanwezig in open winters.

Deze soort vertoont, bij plotselinge koude-invalen (bijv. medio maart 1969) opvallende terugtrek voor de vorstgrens uit, "Rush" genaamd, terwijl de reeds gevestigde exemplaren dan beschutting

en voedsel zoeken in boomgaarden, parken en dorpstuinen.

ZILVERPLEVIER - *Pluvialis squatarola* (Linnaeus)

Eén waarneming: 5 aug. 1967 ZPBD.

GOUDPLEVIER - *Pluvialis apricaria* (Linnaeus)

Doortrekker in vrij groot aantal in maart en april:

14 apr. 1968 troep van ca. 450 exemplaren waarvan 1/3,
20 " 1969 " " " 600 " " 2/3 in zomerkleed.

In het najaar doortrekker in vrij groot aantal van half augustus tot sneeuwval en/of vorstival.

December, januari en februari-waarnemingen.

Medio maart 1969 (zie Kievit) "rush".

BONTBEKPLEVIER - *Charadrius hiaticula* (Linnaeus)

Doortrekker in zeer klein aantal van begin augustus tot half oktober en in mei, indien geschikte opspuiterreinen aanwezig zijn.

KLEINE PLEVIER - *Charadrius dubius* (Scopoli)

Schaarse broedvogel van opgespoten en bouw-terreinen met minimale vegetatie, o.a. Schiphol-Centrum.

Vroegste datum: 28 maart 1968.

Doortrekker in klein aantal in augustus en september.

STRANDPLEVIER - *Charadrius alexandrinus* (Linnaeus)

Twee waarnemingen:

23 aug. 1966 en 15 juni 1967 ZPVH.

STEENLOPER - *Arenaria interpres* (Linnaeus)

Eén waarneming: 23 aug. 1966, 2 exemplaren ZPVH.

SNIPPEN, WULPEN, GRUTTO'S, RUITERS en
STRANDLOPERS - Scolopacidae

WATERSNIP - *Gallinago gallinago* (Linnaeus)

Doortrekker, in het najaar van begin juli tot eind november in vrij groot aantal (max. 500 exemplaren 12 okt. 1966 ZPVH), in vrij klein aantal van februari tot en met april.

Slechts enkele winterwaarnemingen.

BOKJE - *Lymnocyptes minimus* (Brünnich)

Eén herfsttrekwaarneming: 1 exemplaar, 4 sept. 1968 ZPBD.
Wintergast in zeer klein aantal aan tijdens vorst open slootjes.

WULP - *Numenius arquata* (Linnaeus)

Doortrekker in vrij groot aantal van half juli tot half november en van begin maart tot begin mei.
Wintergast in vrij klein aantal.

REGENWULP - *Numenius phaeopus* (Linnaeus)

Doortrekker in groot aantal (troepen van 1000 resp. 300 exemplaren op zeer grote hoogte in Z.W. richting) van begin juli tot begin september en in klein aantal in het voorjaar.

GRUTTO - *Limosa limosa* (Linnaeus)

Vrij talrijke broedvogel: in 1969 ca. 60 broedparen, waarvan 1/2 in de afdeling Vijfhuizen.
Doortrekker in vrij klein aantal in juli en augustus en in maart.

WITGATJE - *Tringa ochropus* (Linnaeus)

Doortrekker in klein aantal van eind juni tot half oktober en van half maart tot eind april.
In drie winters 12 waarnemingen, w.o. driemaal van twee exemplaren.

BOSRUITER - *Tringa glareola* (Linnaeus)

Doortrekker in zeer klein aantal van begin augustus tot half oktober.
Eén juni-waarneming: 19 juni 1967 1 exemplaar ZPVH.

OEVERLOPER - *Tringa hypoleucos* (Linnaeus)

Doortrekker in vrij klein aantal van half juli tot begin oktober en in klein aantal van eind april tot eind mei.

TURELUUR - *Tringa totanus* (Linnaeus)

Vrij schaarse broedvogel: in 1969 ca. 50 broedparen, waarvan 20 in de afdeling Vijfhuizen.
Doortrekker in vrij groot aantal van half juli tot half oktober, in vrij klein aantal in maart en april.

Winterwaarneming: 28 jan. 1967, 3 exemplaren ZPVH.

ZWARTE RUITER - *Tringa erythropus* (Pallas)

Doortrekker in klein aantal van half juli tot eind oktober en van begin april tot half juni.
19 juni 1967: 15 exemplaren ZPVH.

GROENPOOTRUITER - *Tringa nebularia* (Gunnerus)

Doortrekker in klein aantal van half juli tot half oktober en in mei.

KANOETSTRANDLOPER - *Calidris canutus* (Linnaeus)

Drie waarnemingen:

23 aug. 1966	1 exempl.	)
3 sept. 1966	4 "	) ZPVH
20 nov. 1966	troepje	)

KLEINE STRANDLOPER - *Calidris minuta* (Leisler)

Twee waarnemingen:

30 okt. 1966	1 exempl.	ZPVH
20 nov. 1966	troepje	"

TEMMINCK'S STRANDLOPER - *Calidris temminckii* (Leisler)

Drie waarnemingen:

5, 20 en 27 aug. 1967 2 exemplaren ZPBD.

BONTE STRANDLOPER - *Calidris alpina* (Linnaeus)

Doortrekker in klein aantal van eind juli tot eind oktober en van half maart tot eind april.
Winterwaarnemingen zijn: 5 mrt. 1967 7 exempl. ZPVH
26 nov. 1967 troepje ZPBD

KROMBEKSTRANDLOPER - *Calidris ferruginea* (Pontoppidan)

Eén waarneming:

3 sept. 1966 1 exemplaar in troepje Bonte Strandlopers ZPVH.

KEMPHAAN - *Philomachus pugnax* (Linnaeus)

Doortrekker in vrij groot aantal van half juli tot half oktober en

in vrij klein aantal van eind februari tot eind april.
Gedurende de nazomer/herfsttrek wordt de soort voornamelijk fouragerend aangetroffen op opgespoten terreinen, terwijl op de voorjaarstrek de weide-gebieden in de Afdeling Vijfhuizen worden gefrequentieerd.

KLUTEN - Recurvirostridae

KLUUT - Recurvirostra avosetta (Linnaeus)

Schaarse broedvogel van de opspuitterreinen.

1966: 12 broedparen ZPVH

1967: 13 " ZPBD

1968: 20 " "

1969: 5 " "

Doortrekker in zeer klein aantal tijdens herfsttrek, in klein aantal op de voorjaarstrek.

Enkele winterwaarnemingen, t.w. 20 nov. en 10 dec. 1966, 7 jan. en eerste helft maart 1967, wettigen de classificatie "jaarvogel".

Enkele losse broedgevallen op akkers, grenzend aan minder aantrekkelijk geworden opspuitterreinen, sluiten de mogelijkheid niet uit dat de soort als broedvogel voor ons gebied behouden blijft.

FRANJEPOTEN - Phalaropidae

GRAUWE FRANJEPOOT - Phalaropus lobatus (Linnaeus)

Drie waarnemingen:

10, 20 en 23 augustus 1967, 1 exemplaar ZPBD.

MEEUWEN en STERNS - Laridae

GROTE MANTELMEEUW - Larus marinus (Linnaeus)

Doortrekker en wintergast (o.a. bij Vuilstortplaats Vijfhuizerweg) van medio september tot eind maart in klein aantal.

KLEINE MANTELMEEUW - Larus fuscus (Linnaeus)

Doortrekker in klein aantal in september en oktober.

Zomerwaarnemingen: 11 en 19 juni 1966, 1 exempl. ZPVH;
Winterwaarneming: 13 jan. 1967, 1 " ZPBD.

ZILVERMEEUW - Larus argentatus (Pontoppidan)

Jaarvogel.

Zomergast in klein, doortrekker en wintergast in vrij klein aantal.

STORMMEEUW - Larus canus (Linnaeus)

Jaarvogel.

Zomergast en doortrekker in vrij klein, wintergast in vrij groot aantal tot medio april.

KOKMEEUW - Larus ridibundus (Linnaeus)

Jaarvogel.

Zomergast in vrij groot, doortrekker en wintergast in zeer groot aantal.

Deze soort vertoont vrijwel het gehele jaar slaapvluchten naar en van de overnachtingsgebieden zoals de aangrenzende grote plassen en de opspuitterreinen zolang deze laatste een strandkarakter dragen.

19 juni 1967: 1300 exemplaren op slaapplaats ZPVH.

ZWARTE STERN - Chlidonias niger (Linnaeus)

Twee waarnemingen:

29 aug. 1966 3 exempl. ZPVH

3 sept. 1966 1 " "

VISDIEFJE - Sterna hirundo (Linnaeus)

Zeer schaarse onregelmatige broedvogel, afhankelijk van de aanwezigheid van geschikt broedterrein.

Fouragerende vogels uit aangrenzende gebieden en doortrekkers worden in klein aantal in de gehele polder waargenomen van half april tot half september.

Vogels op slaapvlucht naar de kust worden voornamelijk waargenomen in de nazomer.

DUIVEN - Columbidae

HOLENDUIF - Columba oenas (Linnaeus)

Jaarvogel, doch (ook landelijk) sterk in aantal afnemende soort.
 In 1966 nog broedvogel in twee paren, daarna niet meer.
 Van doortrek of overwinteren kan nauwelijks gesproken worden, gelet
 op de volgende zeer schaarse waarnemingen:
 1966: 19 en 26 mrt. en 11 sept. resp. 3, 1, 1 exempl.;
 1967: geen waarnemingen;
 1968: 16 nov., 1 dood exemplaar Hoofdd. Bos;
 1969: 2 febr., 2 en 22 mrt. en 25 mei, resp. 3, 2, 2 en 2 exem-
 plaren.

HOUDDUIF - Columba palumbus (Linnaeus)

Jaarvogel. Talrijke broedvogel.
 Doortrekker en wintervogel in groot aantal.
 Troepen tot max. 500 exemplaren fourageren van medio augustus op
 onkruid-, oogst- en stoppelvelden, daarna op weilanden, akkers en
 in boomgaarden tot eind april.
 In het winterhalfjaar houdt de soort massale slaapvluchten o.a.
 naar en van het Amsterdamse Bos, terwijl na de broedtijd de oude
 vogels alleen of in kleine troepjes hun fourageervluchten uit-
 voeren.

TORTELDUIF - Streptopelia turtur (Linnaeus)

Zeer schaarse broedvogel.
 In 1969 o.a. 3 territoria op het landgoed "Olmenhorst".
 Trekvogel. Waarnemingen van medio mei tot medio september.

TURKSE TORTEL - Streptopelia decaocto (Frisch)

Jaarvogel.
 Vrij talrijke, door de gehele polder in aantal toenemende broed-
 vogel.
 's-Winters aanwezig bij silo's en voederplaatsen hertenkampen in
 klein aantal, doch in de oogsttijd tot 300 exemplaren op schoven
 en stoppelvelden in de afdelingen Vijfhuizen en Beinsdorp.
 Dit laatste is infiltratie van binnenduindravogels uit Zuid-
 Kennemerland.

KOEKOEKEN - Cuculidae

KOEKOEK - Cuculus canorus (Linnaeus)

Schaarse "broedvogel" door de gehele polder.
 Waarnemingen van begin mei tot eind juli.

UILEN - Strigidae

KERKUIL - Tyto alba (Scopoli)

Ondanks avond- en nachtelijke speurtochten werd slechts tweemaal,
 op 21 en 23 aug. 1969, bij een kerktoeren in één van de dorpen een
 vliegend exemplaar van deze soort waargenomen.

STEENUIL - Athene noctua (Scopoli)

Jaarvogel. Zeer schaarse broedvogel in ca. 7 paren.
 In ons gebied wordt bijvoorbeeld langs Schipholdijk ook gefoura-
 geerd door Steenuilen uit aangrenzende gebieden.

RANSUIL - Asio otus (Linnaeus)

Jaarvogel. Zeer schaarse broedvogel, afnemend in aantal.
 's-Winters in zeer klein tot klein aantal aanwezig, waargenomen en
 geteld op twee roestplaatsen.
 Fouragerende vogels achter Nieuwemeer- en Schipholdijk zijn vogels
 uit het Amsterdamse Bos, waarvan in december 1968 twee verkeers-
 slachtoffers langs Schipholweg.
 22 mrt. 1969: 1 dood exemplaar boomgaard Hoofddorp;
 7 apr. 1969: 1 " " Kruisweg "
 1 " " Badhoevedorp.

GIERZWALUWEN - Apodidae

GIERZWALUW - Apus apus (Linnaeus)

Talrijke broedvogel, verspreid over enkele dorpen.
 Hun voornaamste bolwerk is wel de N.H. kerk in Nieuw-Vennep met ca.
 20 broedparen.
 Aankomstdatum in ons gebied begin mei, doch op 10 juni 1969 werden
 nog in N.O. richting trekkende exemplaren waargenomen.
 De wegtrek, voorafgegaan door concentraties met vogels uit aangren-
 zende gebieden, vindt reeds plaats in het eerste augustus-decen-
 nium.

IJSVOGEL - *Alcedo atthis* (Linnaeus)

Eén waarneming:

13 dec. 1968, 1 exemplaar over Ringvaart Nieuwemeerdijsk.

SPECHTEN - Picidae

GROTE BONTE SPECHT - *Dendrocopos major* (Linnaeus)

Doortrekker en wintergast in zeer klein aantal.

De 10 waarnemingen in 4 jaren vonden plaats van augustus tot medio april.

DRAAIHALS - *Jynx torquilla* (Linnaeus)

Eén waarneming: 29 aug. 1968 wordt een levend, in de omgeving door ons schadelijkste roofdier de huiskat (*Felis catus*) gegrepen exemplaar bezorgd bij H.J. Bos, fruitteler te Hoofddorp. Vogel gestorven in "Artis" 30 aug. d.a.v.

LEEUWERIKKEN - Alaudidae

KUIFLEEUWERIK - *Galerida cristata* (Linnaeus)

Jaarvogel. Schaarse broedvogel in Badhoevedorp, Zwanenburg en op Schiphol-Centrum, waar het gehele jaar door in constant aantal aanwezig.

Ofschoon passend- en geschiktlijkende terreinen in de "iets beleegen" nieuwbouw- en industriewijken (gezochte gebieden door deze soort) van Hoofddorp, Nieuw-Vennep en Rijsenhout aanwezig zijn is de Kuifleeuwerik daar manco. Dit doet de these wettigen, dat de broedvogels van ons gebied populatie-overschot van de min of meer aangrenzende westelijke tuinsteden van Amsterdam betreft.

VELDLEEUWERIK - *Alauda arvensis* (Linnaeus)

Jaarvogel. Zeer talrijke broedvogel.

Doortrekker in voor- en najaar in groot, wintervogel in vrij groot aantal, dit laatste afhankelijk van weersomstandigheden.

BOERENZWALUW - *Hirundo rustica* (Linnaeus)

Talrijke broedvogel door de gehele polder.

Verspreiding minder grillig dan die van de volgende soort en voorkomend op drogere plaatsen dan deze.

Late waarneming: 1 nov. 1966, 1 gevestigd exemplaar Lijnden.

In het kader van een landelijk broedvogelonderzoek naar deze soort werd in 1969 het aantal broedparen in ons gebied geteld en vastgesteld op 150.

HUISZWALUW - *Delichon urbica* (Linnaeus)

Zeer talrijke broedvogel door de gehele polder met uitzondering van de dorpen Lissersbroek, Beinsdorp en Zwaanshoek en het daarachter gelegen Turfspoort, de Spieringweg en IJweg tot Kruisweg, i.c. de zuid-westhoek van de polder.

In het kader van een landelijk broedvogelonderzoek naar deze soort werden in 1967 alle bewoonde nesten ten getale van 458 in de gehele polder geteld.

De soort arriveert hier later en vertrekt vroeger dan de vorige soort.

OEVERZWALUW - *Riparia riparia* (Linnaeus)

Vrij schaarse broedvogel in kleine kolonies in tijdelijke dijken van bouw- en grondwerken in de afdeling Rijk.

Slechts in de nazomer op de slaapplekken (o.a. Vierhuizenmeertje Badhoevedorp) komen Boeren-, Huis- en Overzwaluw tezamen voor.



Jaarvogel. Talrijke broedvogel.
Doortrekker in vrij groot aantal medio september en medio april.
Wintervogel in vrij klein aantal.

HEGGEMUS - *Prunella modularis* (Linnaeus)

Jaarvogel. Vrij schaarse broedvogel.

Doortrekker in voor- en najaar in klein, in het najaar van 1968 in vrij klein aantal.

Wintervogel in klein, winter 1968/69 in vrij klein aantal.

LIJSTERS, TAPUITEN, ROODSTAARTEN ENZ. - Turdidae

GROTE LIJSTER - *Turdus viscivorus* (Linnaeus)

Jaarvogel. Zeer schaarse broedvogel van het Hoofddorpse Bos, het Lijnden-bos en het landgoed "Olmenhorst".

Buiten de broedtijd waarnemingen in alle maanden van niet meer dan 1 exemplaar.

KRAMSVOGEL - *Turdus pilaris* (Linnaeus)

Doortrekker en wintergast in vrij groot aantal van eind september af tot eind april.

Bij aanhoudende sneeuwval en/of vorst vluchten de vogels tot op een klein aantal na.

Ofschoon deze soort een typische grondvogel is brengt hij van medio tot eind oktober inderdaad schade toe door het aanpikken en eten van fruit in oudere boomgaarden met hoogstamfruitbomen.

Gelet op hun voorkeur voor de appelsoorten Jonathan en Golden Delicious, mits rijp dus gekleurd, zou de aanplant van rode-besdragende heesters de aandacht van de vogels van het fruit kunnen afleiden.

ZANGLIJSTER - *Turdus philomelos* (Brehm)

Jaarvogel. Vrij talrijke broedvogel in ca. 100 paren.

Doortrekker in voor- en najaar in vrij klein, wintervogel in klein aantal.

KOPERWIEK - *Turdus iliacus* (Linnaeus)

Doortrekker in vrij groot aantal van eind september af tot medio november, voorjaars-(weg-)trek weinig opvallend.

Wintergast in vrij klein aantal.

Wijkt bij strengerwordend winterweer eerder en talrijker uit dan Kramsvogel.

BEFLIJSTER - *Turdus torquatus* (Linnaeus)

Eén waarneming:

26 sept. 1968, 2 exemplaren boomgaard Hoofddorp.

MEREL - *Turdus merula* (Linnaeus)

Jaarvogel. Zeer talrijke broedvogel door de gehele polder.

Populatie-toename medio september, waardoor wintervogel in vrij groot aantal.

Er werd slechts één partiel-albinistisch (met veel wit in hals) exemplaar waargenomen, nl. in apr. 1969 te Abbenes.

TAPUIT - *Oenanthe oenanthe* (Linnaeus)

Doortrekker in klein aantal van begin augustus tot eind oktober en in april en mei.

ROOBBORSTTAPUIT - *Saxicola torquata* (Linnaeus)

Eén waarneming:

5 maart 1967, 1 exemplaar Vijfhuizenweg/Sloterweg.

PAAPJE - *Saxicola rubetra* (Linnaeus)

Twee waarnemingen:

27 aug. en 24 sept. 1967, 2 exemplaren ZPNM resp. ZPBD.

GEKRAAGDE ROODSTAART - *Phoenicurus phoenicurus* (Linnaeus)

Twee voorjaarswaarnemingen:

30 apr. 1966, 1 zingend ex. Leimuiderdijk Rijsenhout;

1 juni 1969, 1 " ex. Schipholdijk bij Schipholweg.

Eén zomerwaarneming:

26 juli 1968, 1 exempl. m.

Doortrekker in zeer klein aantal in het najaar.

ZWARTE ROODSTAART - *Phoenicurus ochrurus* (Gmelin)

Twee waarnemingen:

14 en 21 juni 1969, 1 zingend exemplaar op dak van in aanbouw zijnde woningen Egelantierstraat Badhoevedorp.

NACHTEGAAL - *Luscinia megarhynchos* (Brehm)

Slechts tweemaal één exemplaar zingend, eind april/half mei Oude Haagwegtalud Nieuwemeerdijk en aan Schipholdijk.

BLAUWBORST - *Cyanosylvia svecica* (Linnaeus)

Eén waarneming: 4 sept. 1968, 1 exemplaar ZPBD.

ROOBBORST - *Erithacus rubecula* (Linnaeus)

Jaarvogel. Vrij talrijke broedvogel.

Doortrekker in klein aantal van begin oktober af, wintervogel in vrij klein aantal.

ZANGERS - Sylviidae

GROTE KAREKIET - *Acrocephalus arundinaceus* (Linnaeus)

Zeer schaarse broedvogel, o.a. bij de Hanepoel, in brede rietkraag aan overzijde van de Ringvaart welke strook echter volgens art. 1 van het Bijzonder Reglement van Bestuur voor de Haarlemmermeerpolder tot ons gebied mag worden gerekend.

KLEINE KAREKIET - *Acrocephalus scirpaceus* (Hermann)

Schaarse broedvogel in Batterij Spieringweg, Cruquiusmeer en Geniekanaal bij Aalsmeerderweg; verder in rietkragen aan overzijde van de Ringvaart.

BOSRIETZANGER - *Acrocephalus palustris* (Bechstein)

Zeer schaarse broedvogel aan ZPBD, ZPNM en Cruquiusmeer. Doortrekker in zeer klein aantal in mei.

RIETZANGER - *Acrocephalus schoenobaenus* (Linnaeus)

Vrij schaarse broedvogel. Wordt hoofdzakelijk aangetroffen in de rietkraag aan de overzijde van de Ringvaart.

SPOTVOGEL - *Hippolais icterina* (Vieillot)

Talrijke broedvogel door de gehele polder waar enige boomgroei aanwezig is.

Het aantal broedparen werd door ons in 1969 op 150 vastgesteld.

Grootste aantal territoria, 7 stuks, op het landgoed "Olmenhorst". Evenals de vorige en de volgende soorten van de familie Zangers is de Spotvogel een zomervogel. Hij arriveert hier begin mei, zingt nog eind juni en blijkt in september verdwenen te zijn.

ZWARTKOP - *Sylvia atricapilla* (Linnaeus)

Zeer schaarse broedvogel.

In tegenstelling tot de Spotvogel vereist deze soort bos met onderbegroeiing, een biotoop hetwelk in ons gebied zeer dun gezaaid is. In 1969: 5 territoria, t.w.:

3, Hoofdd. Bos, 1 omgeving Cruquius, 1 "Olmenhorst".

TUINFLUITER - *Sylvia borin* (Boddaert)

Vrij schaarse broedvogel in ca. 30 paren.

Zoals uit onderstaande opgave blijkt neemt deze soort qua biotoop genoegen met lager hout dan de Zwartkop.

De verspreiding is als volgt:

Afd. Vijfhuizen: Lijnden-bos, Cruquius, Cruquiushoeve, PEN-station Spaarnwouderweg, Eendenkooi Vijfhuizen, talud Nieuwebrug en Algem.

Begraafplaats W. Hoofdweg;

Afd. Rijk: Gem. Kweektuin Hoofddorp, Schiphol-Oost, Oude Haagweg-viaduct Nieuwemeerdijk en Sloterweg bij ZPBD;

Afd. Burgerveen: Hoofdd. Bos (4 territoria), Aquaduct-bosjes, Abbenes/Rijksweg 4-taluds en Leeghwater;

Afd. Beinsdorp: Buitenkaag/Rijksweg 4-taluds, Olmenhorst en Spieringweg onder Zwaanshoek.

GRASMUS - *Sylvia communis* (Latham)

Aanvankelijk schaarse tot zeer schaarse broedvogel.

In 1969 werd de absolute afwezigheid als broedvogel van deze soort geconstateerd.

Vermoedelijk zijn de vogels tegelijk met het (on-)kruid langs wegen bermen en slootkanten weg "gespoten".

Op 26 mei 1969 werd slechts één zingend-trekkend exemplaar bij ZPBD waargenomen.

BRAAMSLUIPER - *Sylvia curruca* (Linnaeus)

Drie waarnemingen:

7 mei 1967 1 zingend exemplaar Hoofdd. bos;

13 " 1967 1 " " Cruquius;

2 juli 1968 1 " " Schipholdijk bij Schipholbrug.

FITIS - *Phylloscopus trochilus* (Linnaeus)

Schaarse broedvogel. In 1969: 21 broedparen.
Het grootste aantal territoria (4 broedparen) kwam voor in de jonge aanplant rond het Epilepsie Centrum "de Cruquiushoeve", gevolgd door Hoofdd. bos en "Olmenhorst", elk met 3 territoria, terwijl de verdere broedplaatsen zich bevonden: boomgaard Hr. Bos, Tuinweg, Hoofddorp; boomgaard Hr. Bos, "Aurora" Vijfhuizerweg te Vijfhuizen; boomgaard Hr. v. Dijk "Boscoop" Oostelijke Hoofdweg, Hoofddorp; Eendenkooi Hr. Stokman Vijfhuizen; Algemene Begraafplaats Westelijke Hoofdweg, Hoofddorp; Oostelijke Hoofdweg 156 Lijnden; Fort Vijfhuizen; gemaal Leeghwater te Buitenkaag; westelijke talud Rijksweg 4 - viaduct te Buitenkaag en boerderij "Onze Lust", IJweg bij Kruisweg.

TJIFTJAF - *Phylloscopus collybita* (Vieillot)

Schaarse broedvogel. In 1969: 22 broedparen.
Deze soort verlangt voor zijn broedterritorium hoger opgaand hout dan de vorige soort, terwijl in ons gebied nog een merkwaardige voorkeur voor aan Hoofd- en Ringvaart gelegen "bos" in het oog springt.
De soort wordt, uitsluitend op zang, waargenomen van begin april tot eind september.

GOUDHAANTJE - *Regulus regulus* (Linnaeus)

Wintergast in zeer klein aantal van begin november tot eind maart, uitsluitend in het Hoofddorpse Bos.

VLIEGENVANGERS - Muscicapidae

GRAUWE VLIEGENVANGER - *Muscicapa striata* (Pallas)

Schaarse broedvogel door de gehele polder, waar voldoende hout doch grenzend aan open ruimten aanwezig is.

BONTE VLIEGENVANGER - *Ficedula hypoleuca* (Pallas)

Eén waarneming:
29 sept. 1966, 1 exemplaar Spaarnwouderweg.

MEZEN - Paridae

KOOLMEES - *Parus major* (Linnaeus)

Jaarvogel. Talrijke broedvogel.
Wintervogel in vrij groot aantal.
In tegenstelling tot de jaren 1966, 1967 en 1968 vertoonde de "doortrek" van vreemde vogels in september-oktober 1969 een invasie-karakter.

PIMPELMEEES - *Parus caeruleus* (Linnaeus)

Jaarvogel. Vrij schaarse broedvogel.
Wintervogel in vrij klein aantal.
Ook van deze soort werd in september-oktober 1969 flinke doortrek waargenomen.

ZWARTE MEES - *Parus ater* (Linnaeus)

Eén waarneming:
24 sept. 1966, 1 exemplaar Hoofddorpse Bos, in naaldboom.

MATKOP - *Parus montanus* (Conrad)

Eén waarneming:
9 apr. 1966, 1 exemplaar Leimuiderdijk, Rijsenhout.

STAARTMEES - *Aegithalos caudatus* (Linnaeus)

Twee waarnemingen:
26 en 28 mrt. 1969, 2 exemplaren bij hoofdingang Schiphol-Oost, Schipholdijk.

BOOMKRUIPERS - Certhiidae

BOOMKRUIPER - *Certhia brachydactyla* (Brehm)

Onregelmatige, zeer schaarse broedvogel.
Wintergast in zeer klein aantal.

GORZEN - Emberizidae

RIETGORS - *Emberiza schoeniclus* (Linnaeus)

Jaarvogel. Vrij talrijke broedvogel in de rietkraag aan de overzijde van de Ringvaart, in de zandwinplaatsen en enkele andere, met riet begroeide plaatsen.
Doortrekker in klein aantal van medio augustus tot eind oktober en in maart en april.
Wintervogel, eveneens in klein aantal.

SNEEUWGORS - *Plectrophenax nivalis* (Linnaeus)

Twee waarnemingen:

10 dec. 1966 en 13 jan. 1967, 1 exemplaar ZPVH

VINKEN en SIJZEN - Fringillidae

APPELVINK - *Coccothraustes coccothraustes* (Linnaeus)

Eén waarneming:

begin april 1967, 1 exemplaar Hoofdd. Bos, waargenomen en gefotografeerd door Thijs Visser, Hoofddorp.

GROENLING - *Chloris chloris* (Linnaeus)

Jaarvogel. Vrij talrijke broedvogel.

Geen opvallende trekverschijnselen.

Wintervogel in vrij groot aantal.

PUTTER - *Carduelis carduelis* (Linnaeus)

Jaarvogel. Schaarse, doch geleidelijk in aantal toenemende broedvogel voornamelijk in de boomgaarden.

Doortrekker in april en oktober in zeer klein, wintervogel in klein doch eveneens toenemend aantal.

SIJS - *Carduelis spinus* (Linnaeus)

Onregelmatige wintergast (in elzen) van januari tot en met maart, in wisselend van klein tot vrij klein aantal.

Winter 1968/1969: absent.

KNEU - *Carduelis cannabina* (Linnaeus)

Jaarvogel. Talrijke broedvogel door de gehele polder, op enkele plaatsen meerdere nesten bij elkaar.

Doortrekker in vrij groot, wintervogel in vrij klein aantal.

VINK - *Fringilla coelebs* (Linnaeus)

Jaarvogel. Talrijke broedvogel.

Doortrekker in oktober en wintervogel in vrij groot aantal.

KEEP - *Fringilla montifringilla* (Linnaeus)

Doortrekker, van medio september af tot medio november, en wintergast tot medio april in wisselend tot vrij groot aantal.

Twee juli-waarnemingen:

13 en 15 juli 1969, twee zingende m. m. in het Hoofddorpse bos.

MUSSEN - Ploceidae

HUISMUS - *Passer domesticus* (Linnaeus)

Jaarvogel. Zeer talrijke broedvogel, ook in enkele boomnesten.

Geen opvallende trekverschijnselen.

Wintervogel in zeer groot aantal.

Van deze soort worden in het winterhalfjaar slaapvluchten naar de gezamenlijke roestplaatsen waargenomen.

RINGMUS - *Passer montanus* (Linnaeus)

Jaarvogel. Vrij schaarse broedvogel, o.a. in knotwilgen bij enkele boerderijen, in enkele boomgaarden en op de "Olmenhorst".

Doortrekker, van medio september af tot eind november en in april en wintervogel in vrij klein aantal.

SPREEUWEN - Sturnidae

SPREEUW - *Sturnus vulgaris* (Linnaeus)

Jaarvogel. Zeer talrijke broedvogel.

De grote trek van deze soort van medio september tot eind oktober vindt niet plaats over ons gebied.

Wintervogel in zeer groot aantal.

Van medio juni af tot het volgende broedseizoen kan van deze soort "slaapvlucht" worden waargenomen.

Ruim voor zonsondergang komen, in kleine tot zeer grote troepen, de vogels langs vaste routes bijv. door geboomte en boerderijen gemarkeerde wegen naar de "voorverzamelplaatsen" om daarna massaal in de slaapplek in te vallen en deze de daarop volgende ochtend

bij zonsopkomst weer te verlaten.
 Bij krachtige tot stormachtige wind wordt laag gevlogen en, zoals in onderstaande tekening schematisch weergegeven, gebruik gemaakt van "cultuurdalen" zoals de Ringvaart.
 Eind juni 1967 werd door ons het aantal spreeuwen in de Eendenkooi Vijfhuizen op 35.000 geschat.



WIELEWALEN - Oriolidae

WIELEWAAL - Oriolus oriolus (Linnaeus)

Onregelmatige, zeer schaarse broedvogel.
 Wordt verder enkele malen gehoord op de voorjaarsstrek in mei en op de najaarsstrek in juli en augustus.

KRAAIEN - Corvidae

ZWARTE KRAAI - Corvus corone (Linnaeus)

Jaarvogel. Schaarse broedvogel in ca. 25 paren, hoofdzakelijk langs de Ringdijk in de afdeling Vijfhuizen.
 Doortrekker in oktober in klein aantal, van welke categorie er een aantal vogels in ons gebied achterblijft waardoor de soort wintervogel in klein aantal wordt.
 In mei 1969 werd nabij de Eendenkooi Vijfhuizen geregeld een par-tieel- albinistisch (veel wit in vleugels) exemplaar waargenomen.

BONTE KRAAI - Corvus corone cornix (Linnaeus)

Doortrekker en wintergast in zeer klein aantal van medio oktober tot medio april.

ROEK - Corvus frugilegus (Linnaeus)

Wintergast, voornamelijk bij Vuilstortplaats Vijfhuizerweg, in zeer klein aantal van oktober tot half april.

KAUW - Corvus monedula (Linnaeus)

Jaarvogel. Vrij talrijke broedvogel van de dorpen.
 Doortrekker in voor- en najaar in vrij klein, wintervogel in vrij groot aantal.
 In de oogsttijd troepen van honderden exemplaren op akkers en stop-pelvelden o.a. langs Spieringweg bij Vijfhuizen. (Infiltratie van binnenduinrand-vogels).
 Op verschillende plaatsen in ons gebied kan van dit lid en de vori-ge leden van de familie Kraaien incl. de Ekster "slaapvluchten" worden waargenomen.

EKSTER - Pica pica (Linnaeus)

Jaarvogel. Schaarse broedvogel.
 Geen trekwaarnemingen van betekenis.
 Wintervogel in klein aantal.
 Veelvuldig voorkomende exemplaren bij Nieuwe Meer, Schipholdijk en Oude Meer zijn vogels uit het Amsterdamse Bos en Oosteinderpoel.

NOTENKRAKER - Nucifraga caryocatactes macrorhynchos (Brehm)

Onregelmatige of invasiegast.
 23 aug. 1968, 1 exemplaar Hoofddorp.
 Onmiddellijk daarna, gedurende enkele dagen, tot 5 exemplaren waar-genomen door H.J. Bos, fruitteler te Hoofddorp in en rond zijn tuin.
 9 nov. 1968, 1 exemplaar Koekoekslaan Nieuwe Meer.

VLAAMSE GAAI - Garrulus glandarius (Linnaeus)

Jaarvogel. Zeer schaarse broedvogel.
 Doortrekker in voor- en najaar en wintervogel in klein aantal.
 Bij Nieuwe Meer en Schiphol-Oost fouragerende vogels komen uit het Amsterdamse Bos.

LITERATUUR

COMMISSIE NEDERLANDSE AVIFAUNA:

Avifauna van Nederland.

Drs. J.J. FRIESWIJK:

De Vogelwereld van het Amsterdamse Bos.

W. VERKERK:

Vogels van de duinen.

AKKERMANS W.J. en

De Vogels van Zuid-Kennemerland

NIESEN F. :

(Het Vogeljaar 14 : 22-82)